

Åhls hembygdsförening

Medlemsblad

Febr 2021 Nummer 1 Årgång 22

Kära hembygdsvänner!

Jag vill önska Er alla ett riktigt Gott Nytt bättre år 2021. Har ni satt upp 2021 års almanackan med de trevliga bilderna från revy- och teaterverksamheten i Insjön. Kanske är du själv med på någon bild eller hittar någon som du känner igen. Nostalgi och fina minnen.

Vårt sätt att hantera vardagen och relationen till våra nära och kära har under det gångna året och alltjämt satts på prov. Pandemin sätter käppar i hjulet för vanligt umgänge, arbete och verksamheter och detta påverkar också vår hembygdsförening och närmast gäller det årsmötet. Information om hur vi kommer att göra finner du här nedanför.

Verksamhetsberättelse finner du också i medlemsbladet, sid 3 - 5.

Jag hoppas att så många som möjligt av er tar tillfället i akt och lämnar sin röst. Vi kommer att inbjuda till ett extra föreningsmöte senare när pandemiförhållandena tillåter detta. Då kan t. ex. även motioner från medlemmarna behandlas.

Jag svarar gärna på eventuella frågor om du ringer 070 538 38 14.

/Roger Arvidsson, ordf

Kallelse till 2021 års årsmöte

Årsmöte ska enligt stadgarna hållas på tid och plats som styrelsen bestämmer. På grund av Coronapandemin kan årsmötet för närvarande inte hållas på vanligt sätt med närvaro av medlemmarna. En tillfällig lag har beslutats på grund av Corona-pandemin. Lagen möjliggör att en person kan vara ombud för medlemmarna samt att **poströstning** kan tillämpas i stället för fysisk närvaro.

Styrelsen har beslutat att torsdag 18 febr. genomföra årsmötet enligt denna lag.

Tidpunkt då röster senast ska ha kommit till oss: **onsdag 17 febr.** Senare ankomna röster räknas inte.

Rösterna:

- skickas per post till Åhls hembygdsförening, Hjultorget 1, 793 41 Insjön eller
- lämnas i föreningens postlåda som finns vid Åhlénpaviljongen, Hjultorget eller
- skickas per e-post till ahlshembygd@hotmail.com.

Rösträkning och protokollskrivning: På Insjöns Teater torsdag 18 febr. kl. 15.00.

Ombud för alla röstberättigade föreningsmedlemmar samt ordförande och protokollförare vid stämman föreslås vara Roger Arvidsson.

Protokolljusterare och rösträknare föreslås vara revisorerna Christer Swedhs och Kenneth Forsman.

Fyll i svarsblanketten/poströstsedeln på nästa sida och lämna den enligt informationen ovan. För alternativet "Nej, orsak" kan även anges att ärendet föreslås att bordläggas för beslut senare.

Familjemedlemskap ger rätt till två röster. Båda skriver då under röstsedeln.

Poströstsedel

Kryssa i dina svar, skriv under och lämna denna blankett enligt informationen på föregående sida.

Dagordning med frågor som ska beslutas:

1. **Upprättande av röstlängd**
2. **Val av ordförande för mötet och tillika sekreterare.** Förslag: Roger Arvidsson (som av styrelsen även utsetts till ombud för alla som poströstar).
 Ja Nej, orsak: _____
3. **Fråga om mötet är stadgeenligt utlyst.** (Ska ske senast en vecka före.)
 Ja Nej, orsak: _____
4. **Val av två justeringspersoner tillika rösträknare.** Förslag: Christer Swedhs och Kenneth Forsman.
 Ja Nej, orsak: _____
5. **Föredragning av styrelsens berättelse.** (se sid 3-5 i Medlemsbladet)
6. **Revisorernas berättelse.** (Kan erhållas från styrelsen.)
7. **Kan styrelsen ges ansvarsfrihet?** (Revisorerna har föreslagit ansvarsfrihet.)
 Ja Nej, orsak: _____
8. **Val av ordförande för år 2021.** Förslag: Roger Arvidsson.
 Ja Nej, orsak: _____
9. **Val av tre styrelsemedlemmar för två år.** Förslag: Anna Johansson (nyval), Sara Ström och Inger Werlevik.
(Hans Hellström Lars Mäx, Mats Lyck och Mats Bortas valda 2020 för två år.)
 Ja Nej, orsak: _____
10. **Val av suppleanter på ett år.** Förslag: Therese Grannas (nyval), Nils Berglund, Anders Hollsten, Ola Pettersson, Henry Pollack och Gunnbritt Sundström.
 Ja Nej, orsak: _____
11. Val av revisorer och revisorssuppleant för ett år. Förslag: Kenneth Forsman och Christer Swedhs. och som suppleant Börje Karlsson.
 Ja Nej, orsak: _____
12. Val av ombud för Dalarnas Hembygdsförbund. Förslag: Hänskjuts till styrelsen.
 Ja Nej, orsak: _____
13. Val av tre ledamöter i valberedning. Förslag: Bertil Daniels, Per Gustafsson och Pär Andersson.
 Ja Nej, orsak: _____
14. Fastställande av medlemsavgifter för år 2022.
Förslag: Oförändrat 100 kr för familj och 75 kr för enskild.
 Ja Nej, orsak: _____

_____ den _____ 2021

Föreningsmedlem

_____
Namnteckning

_____
Namnförtydligande

Min e-postadress: _____ (lämna gärna den)

ÅHLS HEMBYGDSFÖRENING

Styrelsens verksamhetsberättelse för 2020

Styrelsen har haft följande sammansättning:

Ledamöter: Roger Arvidsson, ordf. Hans Hellström, vice ordf. Mats Lyck, kassör. Mats Bortas, sekr. Olle Bergfors (t o m 21 okt), Lars Mäx, Ola Pettersson (fr o m 10 nov), Sara Ström och Inger Werlevik.

Suppleanter: Nisse Berglund, Anders Hollsten, Ola Pettersson, Henry Pollack, Gunnbritt Sundström och Iréne Wahl.

Styrelsen har haft 9 protokollförda sammanträden, varav 6 med fysisk närvaro, 2 via telefon/maillkontakt och 1 via Skype.

Revisorer har varit Kenneth Forsman och Christer Swedhs med Börje Karlsson som suppleant.

Årsmötet ägde rum den 13 febr. på Insjöns Teater med sedvanliga årsmötesförhandlingar. Ca 30 personer var närvarande. Roger Arvidsson omvaldes som ordförande. Som ny ledamot i stället för Lars-Erik Danielsson valdes Lars Mäx, som varit suppleant. Övriga i styrelsen omvaldes. Som ny suppleant valdes Iréne Wahl. Övriga suppleanter omvaldes. Från Junkar Bertil Olssons fond utdelades formellt bidrag till Knippbodarnas byalag och Solberga byalag. Efter mötet berättade Britt-Marie Andersson om den nystartade Åhl-dräktgruppen och Stenåke Petersson berättade om Åhlkarlar som arbetat i kolgruvorna på Spetsbergen. Som avslutning serverades kaffe/the och smörgås.

Valborgsfirandet och Midsommarfirandet blev i år inställt på grund av den pågående Coronapandemin med inskränkningar av hur många personer som fick samlas.

Gruvvandringarna har genomförts en dag i maj och fem onsdagar i juli. 75 personer har deltagit. Många enskilda vandringar har också genomförts. Lars-Erik Danielsson har varit ledare, och han har också gått igenom och röjt lederna tillsammans med Lars Lövgren från kommunen, vilket måste göras varje år.

Även övriga **Vandringsleder** – Ålheden och Knippboheden - har gått igenom av Lars-Erik Danielsson. Han har också har röjt upp en gammal led från Helgbo till Gruvberget, den s k Knåpstigen och dessutom gjort iordning en ny led runt Helgsjön, som blivit mycket populär.

Medlemsresa blev det ingen i år.

Hembygdsgenen och brasafnar anordnades inte i år, och program på Teatern har på grund av Coronapandemin inte heller kunnat ordnas.

En lördag i september deltog vi i det landsövergripande arrangemanget **Kulturarvsdagen**. Det var förlagt till vår gruvled. 15 personer deltog.

Måndagsvandringarna har genomförts 21 gånger, ett mindre antal än normalt p g a Coronapandemin. Under senhösten blev alla vandringar inställda. De vandringar som genomförts har gått till olika mål i Åhl och grannsocknarna med Lars-Erik Danielsson som ledare. Antalet deltagare har varit 19 i medeltal.

I samarbete med PRO Åhl-Insjön har vi fortsatt med studiecirkele **Insjön förr och nu**, där vi bl a har studerat Åls kommuns fullmäktigeprotokoll från 1900-talets första hälft, som Christer Swedhs presenterade. Ett 10-tal intresserade har i allmänhet deltagit vid sammankomsterna. Iréne Lindgren och Hans Hellström har varit sammankallande.

Den årliga **Upplevelsedagen** för skolans klass 2 blev i år inställd p g a Coronapandemin.

Åhlénpaviljongen har inte kunnat vara öppen p g a Coronapandemin Där har i stället utställningen inne i paviljongen vänts ut mot fönstren, så att så mycket som möjligt har kunnat beses utifrån. Clas Ohlsonmuseets flyttning från Hjulhuset in i varuhuset har tyvärr medfört att vi inte fått den hjälp därifrån att hänvisa till paviljongen som vi fått tidigare. Ett antal personer har trots detta tittat in genom fönstren, kanske ett 100-tal. Fönstren på entrésidan har målats utvändigt. Ansvarig för paviljongen har varit Stenåke Petersson.

Gamla skolan har i år lånats ut till ett par föreningar endast vid ett fåtal tillfällen.

Insjöns Teater har under året hyrts ut till PRO, Åhls sockenråd, några andra lokala föreningar och Insjöns Hotell samt enstaka privatpersoner. Teatersalongen har p g a Coronapandemin använts endast ett fåtal gånger under året. Teatercaféet har använts ett antal gånger.

Städning av en del av kommunens mark på **Vattberget** har även detta år ordnats av Henry Pollack och hans ”gubbgäng”. Lars-Erik Danielsson har vidare röjt sly.

Minnesgården har vid några tillfällen visats för grupper, bl a från Sätergläntan. Planering av de förestående underhållsarbetena för gården har genomförts.

Gruppen för Åhlträkten med Britt-Marie Andersson som sammankallande har haft några möten. Det har också startats en Sy- och bandvävningsgrupp med Stina Kallin och Ingrid Knuters som ledare.

14 personer har samlats på Teatern tre gånger och då syddes olika delar till Åhlträkten samt vävdes band. Kursen genomfördes i samarbete med Studieförbundet. Sökandet efter långrockar till mansträkten har gett framgång.

Almanackan för år 2021 som är den trettiöförsta, har som tema Teater i Insjön under 1900-talet.

Medlemsbladet har kommit ut med tre nummer under året. Ett nummer (nr 2) delades även i år ut till alla invånare i Åhl, vilket också gav oss några nya medlemmar.

Hemsidan har uppdaterats löpande av Johan Jacobs.

En **Facebook**-sida för föreningen har fortsättningsvis administrerats av Lars Mäx. Syftet är att besökarna där ska lägga in intressanta bilder från Åhl, vilket också skett i stor omfattning. Många besöker sidan och lämnar information om de bilder som läggs in.

Gåvor har även detta år skänkts till föreningen.

Föreningens har beslutat om 2020 års bidrag från **Junkar Bertil Olssons fond**: bidrag på 50 000 kr har beviljats till Insjöns Hotell p g a de problem som Coronapandemin förorsakat. (Ett viktigt motiv till detta är också att Insjöns Hotell under några år betalat en fast summa till föreningen för hyra av Teatern utan att de nyttjat den i planerad omfattning.)

Dalarnas Museum har haft en tävling för att utse **”Dalarnas sju underverk”**. Åhls gruvområde med bl a Kônsta var nominerat i en av de sju klasserna, men tyvärr utslaget i finalen.

De synpunkter till **kommunen** om vägarna i Insjön som vi lämnat i samarbete med andra föreningar, har nu efter många år resulterat i att den GC-väg som inte varit fullständig mellan södra Insjön och skolan nu blivit klar längs Insjövägen.

Övriga **kontakter** har hafts med Leksands kommun, Åhls Sockenråd, Insjöns Intresseförening, Visit Dalarna och Studieförbundet.

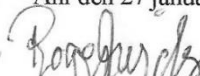
Medlemsavgiften har varit 100 kronor för makar/sambor och 75 kronor för enskild (oförändrat).

Medlemsantalet var vid årets slut 770 mot 777 vid årets början. 22 nya medlemmar har tillkommit men 29 medlemmar har avlidit eller lämnat föreningen.

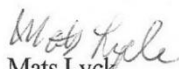
Föreningens ekonomi i sammandrag (detaljerat bokslut finns tillgängligt hos styrelsen):

Resultaträkning, kr	2019	2020	Kommentarer
Intäkter	181 565	110 474	Medlemsavgifter och almanacksintäkter erhålls först 2021, ca 50 000 kr.
Kostnader	- 257 254	- 251 800	Större utdeln. 2020 fr. Junkar Bertils Fond, 26 000 kr mer än 2019.
Verksamhetens resultat	- 75 689	- 141 326	
Finansiella intäkter	55 365	27 443	Vinst 2019 på sålda värdepapper.
Årets resultat	- 20 324	- 113 883	
(Härtill ej realiserade vinster på värdepapper)	109 879	47 904	
Balansräkning, kr			
Tillgångar			
Byggnader	41 440	37 840	Teatern
Omsättningstillgångar	20 064	11 654	
Finansiella placeringar	1 303 011	1 303 011	Anskaffningsvärden
Kassa och bank	501 306	450 234	
Summa tillgångar	1 865 821	1 802 739	
Eget kapital			
Balanserat från tidigare år	1 798 036	1 777 713	varav Junkar Bertils fond 1 266 510 kr.
Årets resultat	- 20 324	- 113 883	
Summa eget kapital	1 777 711	1 663 830	
Skulder	88 109	138 909	Leverantörsskulder
Summa eget kapital och skulder	1 865 821	1 802 739	

Ahl den 27 januari 2021

Roger Arvidsson
ordf

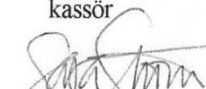

Hans Hellström
v. ordf

Mats Lyck
kassör

Mats Bortas
sekr

Lars Mäx

Ola Pettersson

Sara Ström

Inger Werlevik

Nya medlemmar i föreningen

Under 2020 har vi blivit 22 nya medlemmar (17 nya 2019). Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen: Elena Mååg, Stefan Nielsen m fam, Kent o Agneta Eriksson, Iréne och Roland Eriksson-Wahl, Stefan Rolands m fam, Ingrid Knuters, Joakim Önnemar, Sören Lundgren, Emil o Lisa Bergsman-Eriksson, Per Wolf m fam, Margaretha Carlander, Pia Öhman, Martina o Magnus Ledin, Lars Källgren, Torbjörn Bäck.

Störst och värst – men inte först

/Stenåke Petersson

I historieskrivning om Johan Petter Åhlén låter det ibland som om han var den som ”uppfann” postorderförsäljningen. Fullt så roligt är det inte. JP gjorde fantastiska insatser i att utveckla den försäljningsformen – den äran ska inte tas ifrån honom. Men medan han ännu sprang omkring barfota i kortbyxor och hjälpte till hemma på prästgårdsbostället i Åhl hade John Fröberg redan introducerat postorderhandeln i Sverige, efter en modell som han i sin tur snappat upp i Tyskland.

Fröberg var född 1859, 20 år före J P Åhlén. Han var handlarson från Bohuslän. När faderns rörelse gick omkull fick han redan tidigt klara sig själv. Som 10-åring var han bodbiträde hos en morbror i Ljungskile. Genom kontakter kom han som 14-åring till en handlare i Finspång och fick snart ta hand om dennes filial i Lotorp, utanför Finspång. Han drev affären med stor framgång och från 1877 började han vid sidan av den vanliga verksamheten att under kvällar och nätter trycka visitkort på en enkel tryckpress som han köpt in. Det visade sig bli en lönsam affär och 1879, samma år som Johan Petter föddes i Åhl slutade han sin anställning i handelsboden och startade eget.

Det finns många paralleller mellan John Fröberg och J P Åhlén: energiska, framsynta, öppna för nyheter, såg reklamens betydelse. Våren 1884 gjorde Fröberg en studieresa till Tyskland. Han kom hem med tekniken att göra stämplor och startade snabbt en av landets första stämpelfabriker och ytterligare ett antal tillverkningar. Tysklandsresan gav också ovärderliga kontakter och sortimentet kunde utökas med nya varor som importerades.

Förutsättningen för postorderhandel var att det fanns en infrastruktur som gjorde det möjligt att inom rimlig tid kunna få en beställning skickad till affären och få varorna tillbaka och ett system som gjorde det möjligt att klara ut de ekonomiska transaktionerna. Tänk Näthandel av i dag och du kan ana vilka problem som fanns på 1880-talet men också vilka möjligheter som öppnades om man kunde hantera problemen.

Fröberg byggde upp sin säljorganisation med lokala agenter runt om i landet. Känns det igen? När J.P Åhlén var 13 år gammal blev han antagen som agent åt J Fröberg i Lotorp och började knacka dörr i gårdarna hemma i Åhl, med

Fröbergs katalog i handen. Var han först på plan? Nej, sannolikt inte!

Han hade troligen en föregångare i Knippils Anders Andersson, som tog sig efternamnet Hedvall. Jag har inte lyckats hitta några skriftliga belägg för hans tid som agent men redan 1887 flyttade denna Anders Hedvall till Lotorp i Risinge och tillträdde en befattning som bokhållare på Fröbergs kontor. Med största sannolikhet var detta resultatet av ett framgångsrikt arbete som agent i Åhl med omnejd, dit nu järnvägen 1884 hade kommit och ett postkontor öppnats.

Knippils Anders Andersson Hedvall bodde med föräldrar och syskon på Nedre Heden. För honom var det säkert ett stort steg att till arbetet på gården kunna lägga även agentsysslan och ett ännu större att bli kontorsanställd och bokhållare. Han blev kvar i Lotorp och blev Fröbergs trogen till mitten av 1920-talet då postordertiden i företaget tog slut. Han gifte sig med en kvinna från trakten och fick två barn som leder slakten vidare. Hittar ni på någon Hedvall i Norrköpingstrakten så är det hög sannolikhet att vederbörande har rotträdar från Åhl.

Marits Johan Petter Andersson Åhlén blev också framgångsrik som agent för Fröbergs. Han började som 13-åring 1892. När han fick möjlighet att komma till huvudkontoret i Lotorp som 16-åring 1895 var det ingen tvekan. Det var full satsning som gällde. Ett par år senare fick han också möjlighet att ta med sin farbror Marits Erik Andersson Holm som även han blev bokhållare på Fröbergs.

Fröberg hade byggt upp ett par större fastigheter som inrymde både lager och kontorslokaler, hans privata bostad och ett antal bostäder för dem till Lotorp inflyttade medarbetarna som kom från skilda håll i landet och säkert hade bakgrund som agenter de flesta av dem.

För Johan Petter var tiden på Fröbergs en livsavgörande tid. Här samlade han på sig den kunskap han behövde för att förverkliga sina drömmar om att starta ett eget företag. Här lärde han sig hantverket. Här skaffade han sig kunskaper om leverantörer och inköpsvägar. Här sög han i sig av Fröbergs kunnande om annonsering och annan reklam. Här mötte han andra unga män på väg in i affärsvärlden. Några

av dem dyker senare upp i nyckelbefattningar hos Åhlén & Holm i Insjön. Det företaget startades ju 1899 av Johan Petter och hans farbror Erik då de efter fyra respektive två år slutade sina anställningar hos Fröbergs och flyttade hem till Insjön igen. Om Anders Hedvall någon gång var erbjuden möjligheten att "hänga på" och flytta hem igen framgår inte av några källor. Han var något äldre (född 1864) och hade redan etablerat sig på den nya orten.

Resten är historia, som man brukar säga. Åhlén & Holm blev en framgångssaga utan dess like. Efter 15 mycket framgångsrika år var Insjön för litet för en verksamhet av den omfattningen den vuxit till. Hela företaget flyttade 1915 till Stockholm.

För Fröbergs avtog så sakteliga framgångarna. Tiden efter Första världskriget blev krisartad för både Fröbergs och Åhlén & Holm. Det senare företaget kunde med tur och skicklighet navigera sig igenom efterkrigstidens ekonomiska svårigheter medan Fröbergs hamnade på ruinens brant. Läget var så illa att man 1926 sålde sin postorderverksamhet till – gissa vilka! - jo, Åhlén & Holm. Postorderverksamheten i Lotorp avvecklades men med de intäkter som kom in från försäljningen kunde man strukturera om och fokusera på nya verksamheter. Företaget lever

vidare ännu. I dag arbetar man med screentryck på kläder och olika skyltmaterial. Man säljer flaggor i alla storlekar och från alla länder världen runt.

Vill någon veta mer om Fröbergs finns hemsidan www.frobergs.se

Jag har kontakt med Bertil Fröberg, barnbarnsbarn till grundaren. Han har aldrig hört ett ont ord nämnas om de där pojkarna från Insjön som kom, lärde sig och drog vidare. De uppfattades som goda och hederliga medarbetare och duktiga företagare. Förvisso var de svåra konkurrenter som man till slut inte rädde på men att det skulle funnits någon bitterhet från Fröbergs mot Å&H har dagens generation av fröbergare ingen känsla av. Tvärt om. Genom att Å&H köpte den krisande postorderverksamheten 1926 fick företaget möjlighet att omstrukturera, leva vidare och utvecklas.

Från Bertil Fröberg har jag fått två fotografier och ett klipp ur Boken om Lotorp.

På den ena bilden syns Johan Petter bakom sitt skrivbord på kontoret.

På det andra finns en skara unga herrar på en söndagsutflykt till Gröna Slätten i Lotorp. Där finns både Anders Hedvall (nr 2 från vänster), Johan-Petter (nr 1 liggande) och Erik Holm (nr 1 från vänster) på samma bild.

Ett fotografi av en del av kontoret. Av almanackan kan man se att bilden är tagen den 23 februari 1897. Den unge mannen vid pulpeten till vänster är Johan Petter Åhlén.

Söndagsutflykt till "Gröna slätten".
Sittande från vänster: Marits Erik Holm, Anders Hedvall, okänd, okänd, Robert Robertsson, okänd. Liggande från vänster: Johan Petter Åhlén, Albert Nilsson, okänd.

Avsändare

.....
Åhls hembygdsförening

.....
Hjultorget 1

.....
793 41 Insjön

Hur Insjön har förändrats, avsnitt 2

/Hans Hellström

Berättelsen om Insjön i mitten av förra seklet fortsätter här med en titt på hur det var att vara barn.

Jag föddes i mitt föräldrahem, vilket var det vanligaste på den tiden. Av de 28 barn som föddes i Ål 1939 var det 19 som föddes hemma.

Barnmorskan fröken Gräns, kom och förlöste. De övriga 9 barnen föddes på Falu BB.

Det lilla barnet skulle förstås skötas och ges mat. Det var då självklart att det var mamman som tog hand om detta. Alla småbarnsmammor var hemmafruar; det var ju nästan ett heltidsarbete att sköta hemmet – matlagning, tvätt, bak, trädgården, inköp etc utan alla de hjälpmedel för detta som finns idag. Några var också bondmora med allt vad det innebar. I Insjön var man också lyckligt lottad genom alla de småföretag som fanns här och som lade ut en hel del av arbetsuppgifterna på hemarbete. I nästan alla hem satt kvinnorna och t. ex. målade eller sydde souvenirer, monterade metallprodukter, knöt fisknät, vävde etc. Min mor och många andra vävde produkter som levererades till Bergmans.

Fädren hade alla sina arbetsplatser i socknen. Många arbetade på något av sågverken och andra på något av småföretagen. Många var förstås också egenföretagare på något av de 200 småföretagen. Min far var möbelsnickare. Arbetslöshet var ett okänt begrepp.

Efter att ha varit hemma på gården eller hos någon närboende lekkamrat och lekt i sju år var det dags att börja skolan. De första tre åren gick jag i Övre Hedens småskola, som låg där nu Clasparken finns. Vi var 25 barn i klassen de två första åren och från tredje klass 36 barn i samma klass, då barnen från Sätra och byarna längre österut i socknen (Öster ään) som hade gått i Sätra skola, tillkom. Trots att vi var så många barn i klassen har jag inget annat minne än att det alltid var god ordning. Betyg eller inte i skolan pratas

det ju mycket om nuförtiden. Förr var det ingen som hade något att säga om detta. Det var självklart att man skulle få betyg redan på höstterminen i första klass.

Skolmat var inte uppfunnet utan vi fick gå hem och äta på frukostrasten i 11-tiden. De som hade lite längre hem hade matsäck med sig – oftast en flaska med patentkork innehållande mjölk samt härtill en smörgås. Den intogs i skolans kapprum, där man fick sitta på de låga bänkarna som användes vid gymnastik i samma sal.

Gymnastiksal fanns inte. Uppvärmningen av skolan sköttes av lärarinnorna med ved som vi barn bar in från vedboden.

Från fjärde klass var det Holens folkskola som gällde – det numera gröna huset på berget ovanför Solhem. Jag minns särskilt att i fjärde klass hade vår fröken ett sofistikerat poängsystem med silver- och guldstjärnor på allt vi gjorde i olika ämnen. På examensdagen delades det ut priser, då den som skrapat ihop flest poäng fick pris först och den med minst poäng fick pris sist!

Klass 4 år 1950 i Holens folkskola. Foto:Alfred Hedén